

Sygn. akt IX U 706/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 marca 2019 r.

Sąd Okręgowy _____ w Gliwicach Wydział IX

Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych Ośrodek Zamiejscowy w Rybniku

w składzie:

Przewodniczący:	SSR del. Renata Stańczak
Protokolant:	Gabriela Jokiel

przy udziale ./.

po rozpoznaniu w dniu 19 marca 2019 r. w Rybniku

sprawy z odwołania J. K. (1)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R.

o ponowne ustalenie wysokości emerytury

na skutek odwołania J. K. (1)

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R.

z dnia 7 marca 2018 r. nr (...)

1. oddała odwołanie,

2. zasądza od ubezpieczonego J. K. (1) na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. kwotę 180,00 zł (sto osiemdziesiąt złotych 00/100) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Sędzia

Sygn. akt IX U 706/18

UZASADNIENIE

Zaskarżoną decyzją z 7 marca 2018r. organ rentowy Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R., na podstawie art. 110 i 111 ustawy z 17.12.1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych odmówił ubezpieczonemu J. K. (2) (K.) prawa do przeliczenia emerytury, gdyż dotychczasowy wskaźnik wysokości podstawy wymiaru ustalony z 9 kolejnych lat kalendarzowych, tj. 1985-1993 wynosi 141,32% i jest nadal korzystniejszy niż wskaźnik nowoustalony, który wynosi:

- z 10 kolejnych lat kalendarzowych wybranych z 20 lat kalendarzowych poprzedzających bezpośrednio rok, w którym zgłoszono wniosek o przyznanie emerytury - 133,08%,

- z 10 kolejnych la kalendarzowych wybranych z 20 lat kalendarzowych poprzedzających bezpośrednio rok, w którym zgłoszono wniosek o ponowne ustalenie emerytury - 35,75%

- z 20 lat kalendarzowych wybranych z całego okresu podlegania ubezpieczeniu - 112,01%.

Organ rentowy dodał, że do przeliczenia podstawy wymiaru przyjął minimalne wynagrodzenie za okresy, za które nie można było ustalić podstawy wymiaru składek, tj. od 23.04.1969r. do 31.12.1972r., od 01.01.1974r. do 31.12.1978r., od 01.01.1980r. do 31.12.1984r. oraz od 01.01.1994r. do 31.12.1995r.

Ubezpieczony wniósł odwołanie od decyzji, domagając się jej zmiany oraz zobowiązania organu rentowego do przeliczenia emerytury ubezpieczonego z uwzględnieniem wskaźnika wysokości podstawy wymiaru wyliczonego z wynagrodzenia uzyskiwanego w okresie od 23.04.1969r. do 31.12.1972r. w czasie pracy w (...) Przedsiębiorstwie (...)i Zakładzie (...) w K., od 01.01.1974r. do 31.12.1978r. oraz od 01.01.1980r. do 31.12.1984r. w czasie pracy w (...) K. Zakładzie (...). Nadto ubezpieczony wniósł o zasądzenie od organu rentowego na swoją rzecz kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie podtrzymując stanowisko zaprezentowane w zaskarżonej decyzji. Nadto na rozprawie 19.03.2019r. organ rentowy wniósł o zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego.

Rozpoznając sprawę Sąd ustalił, co następuje :

Ubezpieczony, urodzony (...), uprawniony jest do emerytury od 29 listopada 2001r., a od 1998r. uprawniony był do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy. Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru tej emerytury, ustalony z 9 kolejnych lat kalendarzowych od 1985 do 1993 wyniósł 141,32%.

Po nabyciu uprawnień emerytalnych ubezpieczony podejmował zatrudnienie i jego świadczenie było przeliczane.

Ubezpieczony (...). złożył w organie rentowym kolejny wniosek o ponowne ustalenie wysokości świadczenia dołączając legitymacje ubezpieczeniową, z której wynikają zarobki za lata 1966-1969.

W rozpoznaniu wniosku organ rentowy wydał zaskarżoną decyzję omówioną na wstępie.

(dowód: akta organu rentowego).

Ubezpieczony od 23.04.1969r. do 30.11.1988r. zatrudniony był w Przedsiębiorstwie (...) w K., Wydział Produkcyjny B. na stanowisku elektryka.

Następnie od 01.12.1988r. do 31.10.1989r. zatrudniony był w Przedsiębiorstwie (...) w K., Zakład Produkcyjny (...) w R. na stanowisku elektryka.

Przedsiębiorstwo (...) miało około 16 oddziałów i ubezpieczony pracował kolejno w oddziałach: Ż. B. do 1972r., Zakładzie (...) w K. do 1988r. i Betoniarni w R. do 1989r. (po przekształceniach własnościowych). W tym Przedsiębiorstwie ubezpieczony pracował do 1997r. (wówczas nazwa Przedsiębiorstwa zmieniła się już na (...)).

Ubezpieczony cały okres zatrudnienia w Przedsiębiorstwie (...) pracował faktycznie w charakterze elektryka. Miał tytuł czeladnika w zakresie tego zawodu.

Ubezpieczonemu przysługiwała stawka godzinowa. Otrzymywał też premie regulaminowe uzależnione od obecności w pracy, wysługę lat, ekwiwalent za 8 ton węgla.

W (...) nie otrzymywał już węgla i żadnych dodatków typu 13-ki. Było jedynie 25% wysługi lat. Pracował w systemie zmianowym, a także w niedziele. Pracował w warunkach szkodliwych.

(dowód: akta osobowe ubezpieczonego, zeznania ubezpieczonego złożone na rozprawie 11.06.2018r., czas nagrania protokołu elektronicznego 00:12:15-00:31:53).

Najkorzystniejsze wynagrodzenie ubezpieczony uzyskał w latach 1985 -1993, po ustaleniu wynagrodzenia ubezpieczonego przez biegłego, na podstawie dokumentacji znajdującej się w aktach osobowych za lata 1969-1972, 1974-1978 i 1980-1984 oraz lata 1973 i 1979 na podstawie pasków zarobkowych z list płac.

Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru wyliczony w oparciu o art. 110 ustawy z 17.12.1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych z 10 kolejnych lat (1996-2005) przypadających w ostatnich 20 lat kalendarzowych poprzedzających bezpośrednio rok, w którym zgłoszono wniosek o przyznanie prawa do emerytury, tj. z lat 1996-2015, wyniósł 63,72%, i nie jest wyższy od poprzednio obliczonego – 141,32%.

Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru wyliczony w oparciu o art. 111 cyt. ustawy z 10 kolejnych lat (1984-1993) z ostatnich 20 lat kalendarzowych poprzedzających rok, w którym zgłoszono wniosek o przyznanie prawa do emerytury, tj. z lat 1981-2000, wyniósł 134,03%, i nie jest wyższy od poprzednio obliczonego – 141,32%.

Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru wyliczony z 20 najkorzystniejszych lat z całego okresu zatrudnienia ubezpieczonego, tj. z lat 1967-1974, 1979, 1985 – 1993, 1996 i 2004 z uwzględnieniem zarobków po przyznaniu emerytury wyniósł 119,42 %.

Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru wyliczony w oparciu o art. 111 z kolejnych lat i w okresie wskazanym do ustalenia poprzedniej podstawy wymiaru świadczenia (9 lat -1985-1993), wyniósł 141,32%, i nie jest wyższy od poprzednio obliczonego – 141,32%.

(dowód: legitymacja ubezpieczeniowa ubezpieczonego, akta osobowe i płacowe ubezpieczonego, opinia biegłego sądowego z zakresu emerytur i rent Z. T.,40-66 a.s.).

Mając na uwadze powyższe ustalenia Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie ubezpieczonego nie zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 110 ustawy z dnia 17.12.1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tj. Dz.U. 2018r., poz.1270 ze zm.) wysokość emerytury lub renty oblicza się ponownie od podstawy wymiaru ustalonej w sposób określony w art. 15,

z uwzględnieniem ust. 3, jeżeli do jej obliczenia wskazano podstawę wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne lub ubezpieczenia emerytalne i rentowe na podstawie przepisów prawa polskiego przypadającą w całości lub w części po przyznaniu świadczenia, a wskaźnik wysokości podstawy wymiaru jest wyższy od poprzednio obliczonego (ust.1).

2. Warunek posiadania wyższego wskaźnika wysokości podstawy wymiaru nie jest wymagany od emeryta lub rencisty, który od dnia ustalenia prawa do świadczenia do dnia zgłoszenia wniosku o ponowne ustalenie świadczenia, w myśl ust. 1, nie pobrał świadczenia wskutek zawieszenia prawa do emerytury lub renty lub okres wymagany do ustalenia podstawy przypada w całości po przyznaniu prawa do świadczenia, a wskaźnik wysokości podstawy wynosi co najmniej 130%.

3.Okres ostatnich 20 lat kalendarzowych, o których mowa w art. 15 ust. 1, obejmuje okres przypadający bezpośrednio przed rokiem, w którym zgłoszono wniosek o ponowne ustalenie wysokości świadczenia.

Zgodnie natomiast z treścią art. 111 ust. 1 powołanej ustawy **w**ysokość emerytury lub renty oblicza się ponownie, z zastrzeżeniem ust. 2 i 3, od podstawy wymiaru ustalonej w myśl art. 15, jeżeli do jej obliczenia wskazano podstawę

wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne lub ubezpieczenia emerytalne i rentowe na podstawie przepisów prawa polskiego:

- 1) z liczby kolejnych lat kalendarzowych i w okresie wskazanym do ustalenia poprzedniej podstawy wymiaru świadczenia,
 - 2) z kolejnych 10 lat kalendarzowych wybranych z 20 lat kalendarzowych, poprzedzających bezpośrednio rok kalendarzowy, w którym zgłoszono wniosek o przyznanie emerytury lub renty albo o ponowne ustalenie emerytury lub renty, z uwzględnieniem art. 176,
 - 3) z 20 lat kalendarzowych wybranych z całego okresu podlegania ubezpieczeniu, przypadających przed rokiem zgłoszenia wniosku o ponowne ustalenie emerytury lub renty
- a wskaźnik wysokości podstawy wymiaru jest wyższy od poprzednio obliczonego.

Jak wykazało przeprowadzone postępowanie dowodowe ubezpieczony nie spełnia warunków umożliwiających przeliczenie emerytury na podstawie art. 110 a także art. 111 ustawy emerytalnej.

Powyższe wynika jednoznacznie z opinii powołanego biegłego sądowego, który na podstawie posiadanej dokumentacji, przy uwzględnieniu obowiązujących przepisów płacowych, odtworzył wynagrodzenie ubezpieczonego za lata za lata 1969-1972, 1974-1978 i 1980-1984 oraz lata 1973 i 1979. Obliczone przez biegłego wskaźniki nie są wyższe od poprzednio obliczonego wskaźnika, zatem nie mogą stanowić podstawy przeliczenia świadczenia w oparciu o art. 110 i 111. Opinię tę Sąd uznał za przekonującą jako wydaną w oparciu o fachową wiedzę, szczegółową i rzetelną.

Wskazać należy, iż w ocenie Sądu zastrzeżenia ubezpieczonego do opinii biegłego są bezzasadne. Ubezpieczony domagał się uwzględnienia, przy odtwarzaniu wysokości jego zarobków m.in.: premii regulaminowej, wynagrodzenia za przepracowane niedziele, dodatku zmianowego. Biegły nie miał podstaw, by uwzględnić te składniki wynagrodzenia, gdyż z dokumentacji płacowej ubezpieczonego nie wynika, że ubezpieczony faktycznie otrzymywał te składniki, w jakich okresach, a tym bardziej w jakiej wysokości. Nie zachowała się też ewidencja czasu pracy, z której wynikałaby np. praca ubezpieczonego na II lub nocną zmianę. Biegły przyjął składniki, które ubezpieczony z pewnością otrzymywał, których otrzymywanie wynika z obowiązujących przepisów lub wynika z zachowanej dokumentacji.

Dlatego też Sąd oddalił wniosek ubezpieczonego o dowód z uzupełniającej opinii biegłego uznając, że okoliczności sporne w sprawie zostały już dostatecznie wyjaśnione (vide postanowienie Sądu z dnia 19.03.2019r.).

Podkreślić należy, że nie można wysokości zarobków, stanowiących podstawę do wyliczenia składek na ubezpieczenie społeczne ustalać w sposób hipotetyczny, oparty jedynie na domniemaniu. Przepisy z zakresu ubezpieczeń społecznych są bowiem normami bezwzględnie obowiązującymi i nie zawierają unormowań pozwalających na ustalenie wysokości wynagrodzenia w sposób przybliżony lub prawdopodobny. Przy obliczaniu wysokości podstawy emerytury, bierze się zatem pod uwagę dokładnie ustaloną wartość - wysokość uzyskiwanego w określonym czasie wynagrodzenia. Tym samym, w sprawie o ustalenie podstawy wymiaru składki, należy dokładnie określić wysokość wszystkich składników wynagrodzenia, które mają być uwzględnione – wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 22.09.2015r. III AUa 370/14 (LEX nr 1927664).

Nie ma możliwości wyliczenia wysokości wynagrodzenia, a co za tym idzie - wysokości składek na ubezpieczenie społeczne oraz wskaźnika wysokości podstawy wymiaru emerytury w oparciu o wyliczenia hipotetyczne, uśrednione, wynikające z porównania do wynagrodzenia innych pracowników. Uśrednione obliczenie wysokości wynagrodzenia - oparte na wynagrodzeniu otrzymanym przez innych pracowników - nie może oddać indywidualnych cech właściwych dla danego stosunku pracy. Obliczenie wysokości wynagrodzenia musi być oparte na dokumentacji, z której wynikają określone kwoty wynagrodzenia. Kwestia pobieranego wynagrodzenia musi zostać zatem udowodniona w sposób bezwzględny. Tylko dokumentacja stanowi precyzyjny dowód

w zakresie wysokości wynagrodzenia w postępowaniu sądowym. Na podstawie innych dowodów nie jest możliwe dokładne określenie kwoty wynagrodzenia, a co zatem idzie - ustalenie wskaźnika wysokości podstawy wymiaru emerytury - wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 31.03.2015r. III AUa 1807/14 (LEX nr 1814849).

Mając powyższe na uwadze Sąd kierując się powołanymi przepisami, z mocy art.477¹⁴ §1 kpc, w pkt 1 wyroku, oddalił odwołanie nie znajdując podstaw do jego uwzględnienia.

W pkt 2 wyroku Sąd z mocy art.98 §1 i §3 kpc w zw. z §9 ust.2 Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U. z 2015, poz. 1804) zasądził od ubezpieczonego na rzecz organu rentowego kwotę 180,00zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Sąd nie znalazł podstaw do zastosowania wobec ubezpieczonego dobrodziejstwa art. 102 kpc. Sposób skorzystania z art. 102 k.p.c. jest suwerennym uprawnieniem jurysdykcyjnym sądu rozpoznającego sprawę i do jego oceny należy przesądzenie, czy wystąpił szczególnie uzasadniony wypadek, który uzasadnia odstępnie, a jeśli tak, to w jakim zakresie, od generalnej zasady obciążania kosztami procesu strony przegrywającej spór. Trudna sytuacja życiowa, majątkowa, zdrowotna, osobista, która uniemożliwia pokrycie przez stronę kosztów procesu należnych przeciwnikowi, należy do okoliczności uzasadniających odstępnie od zasady wyrażonej w art. 98 § 1 k.p.c. Dokonując tej oceny sąd orzekający winien kierować się własnym poczuciem sprawiedliwości, a podważenie oceny tego sądu wymaga wykazania, że jest ona wadliwa (vide postanowienie Sądu Najwyższego w sprawie II PZ 1/11).

Należy przy tym podkreślić, że sąd nie jest zobligowany do zastosowania powyższego przepisu art. 102 k.p.c., a jedynie ma taką możliwość, po rozważeniu całokształtu okoliczności sprawy. Sądy posiadają swobodę kształtowania orzeczeń o kosztach procesu, a więc i kosztach zastępstwa procesowego, samodzielnie decydują czy na gruncie konkretnej sprawy zachodzą owe "szczególne okoliczności" o jakich mowa w powoływanym wyżej przepisie, pozwalające na odstępnie od obciążania strony przegrywającej kosztami postępowania.

W sprawie niniejszej „szczególne okoliczności” nie zaistniały. Ubezpieczony był reprezentowany w toku procesu przez profesjonalnego pełnomocnika. Zgłaszając zarzuty do opinii biegłego nie przedłożył żadnej nowej dokumentacji płacowej, która mogłaby zmienić ustalenia dokonane przez biegłego. Tym samym jego wniosek dowodowy był powołany jedynie dla zwłoki. Nadto Sąd zauważa, że ubezpieczony, oprócz skomplikowanego charakteru sprawy, nie wskazuje na inne okoliczności, jak np. trudna sytuacja materialna, czy zdrowotna, które powodowałyby niemożność uiszczenia kosztów zastępstwa procesowego w kwocie 180 zł, szczególnie że ubezpieczony uzyskuje stały dochód – świadczenie emerytalne. .

SSR del. Renata Stańczak